

# MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Hétfő

33. szám.

Pest, majus 28-kán 1849.

E lap megjelenik minden estve, vasárnapot kivéve. Előfizetés mai naptól december végeig Budapesten házhordással 5 fr., vidékre postán borítékban 6 fr. p. p. Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el. Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban (Országúton, Kunevalderház) és minden postahivatalnál. Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. — Egyes szám 3 kr. pp.

Pest, majus 27-kén.

Az európai háborura mindig vérmesebb kiáltások biztatnak, úgy annyira, hogy a diplomati-  
cai tárgyalások már koránsem simithatják el többé az ügyet, melly fellobbantja az általános háborút a népeknél.

Élére állították a fejedelmi zsarnokok család-  
jaik és a nép ügyét.

Az absolutismus élethalálra dob keztyút a  
democratiának. A szörnyű harez transactiókkal,  
a két elv között, nem végződhetik többé, hanem  
vagy absolut autocratokat, vagy democraticusköz-  
társaságokat hoz a diadal, a mint egyik vagy má-  
sik fél aratja azt.

Isten ne engedje, hogy a monarchák zsoldos  
fegyvere győzzön, mert akkor jaj volna a világ-  
nak, századokkal eshetnék az vissza, megfojtásá-  
val a civilisationnak. A civilisatio, — világrészünk-  
nek e féltékenyen szeretett ápolat kinese, az embe-  
riség boldogulandásának legbiztosabb záloga,  
kérelhetlen áldozataul esnék a monarchák vad dü-  
lének, mert minden bajainkat erre háritának, és  
erősítve lenni trónjukat csak úgy hinnék, ha a  
gondolkodó főktől menekülve, országaikból egy-  
egy Gallicziát csinálnának.

Ellenben a democratia győzelmével milly  
más alakot váltana a világ! Évtizedek századok-  
kal vinnék előbbre az emberiséget, hogy közelebb  
jusson az a boldogság paradicsomához. Minden-  
ről, az iparról, kereskedésről lehullana a most  
még láthatatlan bilines is, az ész merészen emel-  
kednék föl, hova most nem mehet a rendszerek  
zsbasztó határa miatt. Szóval ekkor a szabad-  
sággal karöltve járna a boldogság, még amazok  
gallicziásításuk után a rabság nyomorúsággal  
volna elegy.

Világosság és sötétség vannak most nem esu-  
pán mythicus, de valóságos összeütközésben.

És hogy a világosság körítendi az emberiség ha-  
lantékira a diadal repkényeit, arról a gondviselésbe  
fogódzó hitünkön kívül a gondos körültekintés  
után combináló ész is elégnél több okokkal győ-  
zi meg a kételkedőt avagy félénket.

Az absolutismus harezát a habsburgi család  
kezdette meg Olaszthonban, mellynek népét nem  
hogy legyőzhette volna, sőt okfőiben erősítve, ma-  
ga és elvei ellen annyira fölingerlé, hogy ottan  
harczó zsoldosaiból alig hozhat, mit pedig két-  
sértelenül kétkézzel akarna, ellenünk valamit az  
itten győztes democratia leverésére.

Nálunk, igenis, — a habsburgház ellenében  
magasan leng a democratiának diadalzászlója.  
Az emberiség szabadságának előharcza megküzd-  
ve, még csak a derék csata van hátra, melly a  
minden autocraták legabsolutabb autocratája el-

len lesz küzdendő a népek közös erejével minden  
monarchia sirba temetése végett.

Németország — a tudós nagy nép — folyto-  
nos izgatottságban van, és ne higye senki, hogy  
ott már megtörte volna a reactio a szabadság  
fejét.

Jámbor tudós szomszédaink, az igaz, egész a  
nevetségig theorizálnak, okoskodnak jobbra, bal-  
ra, hanem ezen látszólagos tevékenytelenség alatt  
komoly tettek éretődnek, és csak az hiányzik a  
legerélyesebb kitöréshez, hogy nincs vezér, melly  
a mozgalmak élén állana.

E körül vajudik most a nép, és a tudósok gyü-  
lekezete Frankfurtban a dolog szokatlansága  
miatt tévedez, majd egy Habsburg, majd egy  
népöldöklő Brandenburg felé fordulván szemével.  
De nem sokára a csalódások tapasztalatain okul-  
va, felocsúdnak a németek, és ha gyűlésük nem  
talál egyesítő pontot, majd terem az az esemé-  
nyek rohama.

Mi Németország jövőjéről kétségbe nem esünk,  
ámbar nem hiszszük, hogy mindjárt az előhar-  
czosok táborához szegődjék, hanem azt igen, hogy  
kiábrándulására hatalmas lökés az orosz inter-  
ventio, és ekkor legalább utócsapatát képezendik  
a szabadság hőseinek.

Franziaország, e máskor előharczosa a  
szabadságnak, — melly szép szereptől megfosztá  
a titkon működő reactio, — igen sok gyuló  
anyagot rejt magában, és izgatottsága nagyobb,  
mint volt valaha, kivált mióta látja, hogy nemze-  
ti büszkése meg van gyalázva, fegyvereinek fénye  
bemoeskolva, mert fondorkodó kormánya a sza-  
badság ellen használá, testvérgyilkolásba bonyo-  
lítá őket. Napoleon Lajos uralkodása tartóssá-  
gáért nem adnánk egy batkát, ha ugyan már is  
meg nem ugratták őt, hogy visszaszerezhessék a  
nemzet becsületét, melly a Róma elleni expedi-  
tio által beszennyeztetett.

Ezek mind nagy tényezők arra, hogy a demo-  
cratia ügye győzelemhez jusson, és a kozák ura-  
lom ne kaphasson lábra, miben még az aristocra-  
ticus Albion és despoticus Törökország is rész-  
vevő szerepre van utasítva érdekeitől.

Annyi bizonyos, hogy e nagy elvesatában ne-  
künk jutott a legsúlyosabb rész, mi vagyunk  
most, az isten csudálatos gondviselésénél fogva,  
zászlóvivői, előcsatásai a szabadságnak, reánk  
függesztvük a népeknek szabadságsovár szemei,  
kitartásunk dönti el, hogy Európa előbb, vagy  
csak nagy későn rázza le bilincseit.

És mi erősen hisszük, hogy valamint az el-  
hírhedett osztrák sereget készületlenségünkben is  
megvertük, a megsemmisítéshez olly igen közel  
juttattuk, — az oroszokkal is meg tudunk mérkőz-

ni, ha jó, mert készültebben foghatunk a mun-  
kához egy győzelemittas sereg élén.

De most kormányunk bölcsességétől megvár-  
juk, hogy miután egy nagy elvért kell küzdenünk,  
az emberiség közös érdeiből, — ne szoritkozzék  
hadviselésünk a határok védelmére.

Nem egyedül határunk támadtatik meg, ha-  
nem a közszabadság, a democratia ügye, melly-  
nek diadalt szerezni hazánk boldogsága kívánja,  
és a diadalt bármilly messze meg kell szerez-  
nünk.

Különösen politcai okok követelik, hogy a  
háboru szinpada ne hazánkban legyen, hanem té-  
tessék át másuvá.

A hazafiságos érzelm is epedve várja a pil-  
lanatot, hogy többé határaink között ne dulong-  
jon a had.

A siker szempontjából pedig épen elmulaszt-  
hatlan, hogy túllépjük a határt. Austriában sok  
elnyomott szabad kar van, mellyek mind zászló-  
ink alatt küzdenének, ha alkalmat nyujtanánk  
nekik.

Bécs fölszabadítása legyen egyike főteendő-  
in knek, hogy innen mint góczból sugározzanak  
szét az örökös tartományokba a szabadság esz-  
méi, mellyek fegyvert ragadtassanak a szabadság  
őszinte barátaival.

Más részről Lengyelhon felé kell törekednünk,  
hogy a hős lengyel is alkalmat nyerjen boszút  
állani szabadság a, nemzete gyilkosain.

És nem csupán a fegyverek hatalmát kell  
meghordoznunk e vidékeken, hanem lesznek ott  
egyéb fontos teendőink is, mellyekről majd egy  
közelebbi számban szólni fogunk.

A. V.

## Hivatalos kormánybiztosi rende- let.

Az országos rendőrség középponti osztály-  
igazgatósága által jeletetvén, hogy Fejérvári  
Gábor urnak a budai takarékpénztárnál letett  
mintegy kétezer darab — háromezer arany érté-  
kű — magyar, erdélyi, római és görög — igen be-  
cses régi pénzgyűjteménye Budavárának ostroma  
alatt a horvátok által elraboltatván, a vár hősies  
bevétele után leginkább vitéz honvédek kezeibe  
jutott; az iránt, hogy e becses pénzgyűjtemény-  
nek darabjai a mennyiben még honvédek kezei-  
nél volnának, a tulajdonos birtokába visszake-  
rüljenek, az intézkedés megtörtént, de miután  
épen ez intézkedés következtében tudomásomra  
esett, hogy e pénzgyűjteményi darabok a honvé-  
dek által eladatván, Budapest városa némelly

lakosainak kezeibe jutottak, azokat, kik e beces pénzgyűjteményből valamely darabot bírnak, felszólítom, hogy ezt az országos rendőrség központi osztályigazgatóságánál átadni szoros kötelességüknek ismerjék, mivel ellenkező esetben, ha e pénzdarabok elrejtése ellenük bebizonyíthatnák, orgazdának fognak tekinteni. Budán, majus 22-én 1849.

Ludvigh János, főtáborikormánybiztos.

Minden darabért, melly átadatik, alólírott jutalmat ad.  
Fehérvári Gábor.

Bem altábornagy ur f. h. 16-kán orsovai főhadiszállásából Omer basához, mint a török hadsereg Oláhországbani főparancsnokához intézett levelét kézhezszolgáltatás végett, nem különben Ozman bey ujosovai török várparancsnoknak szóló leveleket küldöttség által elküldtven, e tárgybani eljárásáról a küldöttség következő jelentést tett.

„Tisztelt altábornagy ur! Tegnap napon kapott szóbeli parancsa következtében Uj-orsovára indulván, midőn a Duna magyarországi partjára érkeztünk, s a szigeten levő török várórségnek a kihívó jelt megfuvattuk, azonnal a várból egy csolnak 24 török katonával hozzánk ájtött, s velők Hassan Effendi őrnagy a basa veje, és Ali Solejman tüzérszázados, kik is bennünket az ujosovai várórség parancsnokához Ozmán bey basához átvittek. Midőn a Duna közepére értünk, azonnal az ujosovai váron s a basa lakásán tiszteletünk jelére (mint a velünk levő török tiszték magyarázták) a török lobogó felvonatott, a várba beérvén a diszrendben felállított török katonaság között Ozmán bey basához bevitettünk, ki is bennünket felállva fogadván, kölcsönös tisztelkedés után, az átadás végett reánk bizott leveleket neki átnyujtottuk. Miután a hozzá intézett leveleket környezetéből neki senki sem tudta megmagyarázni, azokat felbontva nekünk visszaadta, s tartalmukat megmagyarázni kérte; mellyeket mi elolvastván, értésére adtuk, hogy az elsőben független hazánk kormánya nevében altábornagy ur által arra szólittatik fel, hogy, miután a független magyar haza kormánya most másod izben is tapasztalni kénytelen, hogy ellenségünk az osztrák hadsereg a magas porta tartományába menekült, és ezen fegyveres bemenetelt a török udvar meg nem gátolta, ez által mintegy közvetve a független magyar haza iránt ellenséges indulatot mutat, hogy az ellenséges indulat részünkről ne viszonzottassék: kívánja a magyar kormány nevében altábornagy ur, hogy az összes osztrák sereg lefegyvereztessék, fegyvereik altábornagy urnak a magyar kormány részére átadassanak, az emberek pedig további rendeletig letartóztassanak.

Elovlavtuk a második levelet, mellyben az osztrák erő által elrabolt két gőzös s három vontató hajó, mint magántulajdon, a társaság részére visszaköveteltetik. Végre elolvastuk a harmadikat, mellyben altábornagy ur a Duna tulsó részéről seregünkre történt lövöldözések ellen tiltakozik. Mind a 3 levélre nézve szóval a legszívesebben megígéré, hogy altábornagy ur kívánsága szerint fog intézkedni.

Szinte azonnal elindítá az Omér basához czimzett levelet rendeltetése helyére. A magyar országgyűlés függetlenségi nyilatkozatát, mellyet neki átadánk, a legszívesebben vette.

Miután török szokás szerint bennünket kávéval és dohányzással megvendégelt, barátságos kézszerítással és szíves szomszédi egyetértésrei kéréssel elbocsátott, látogatások tevésére seregünket, s részérőlí viszonzlátogatások elfogadására bennünket felkért, s tiszteletét altábornagy urtól kezdve egész az utolsó közembernek is küldötte.

Mint egy figyelmet érdeklő dolgot érdemesnek találjuk azt is jelenteni, hogy apróságok vásárlása alkalmával bankjegyekkel fizetvén, a kereskedők által, a minket kísérő török tiszték jelenlétében, meg voltunk kérve, hogy ne osztrák, hanem magyar bankjegyekkel fizessük a vett tárgyakat.

Kiss S., százados. — Muntján J. táb. lelkész.

### A jutalomrendekről.

Pesten a városi öreg templomban a budai vár bevétele alatt elestekérti isteni tisztelet alkalmával e f. hó 26-kán jelen levén, több katonatisztnék mellén rendeket s kitüntetési jeleket látván, megütököttem, s meg nem foghatám ezen aristocratico-monarchicus megtisztelések hogyan fordulhatnak elő, midőn mi a ministerialis program szerint democratico-republicanusok vagyunk. Minden rend privilegiumnak neme, Krakóban, míg köztársaság vala, valamint a köztársasági négy városban u. m. Lübeck, Frankfurt, Brema, Hamburgban rendek nincsenek; Americában szinte nincsenek. Franczthonban 1830-ban eltöröltettek, s kettőt kivéve még az orleansok alatt sem találhatók. — S mi, kik szabadság, egyenlőség szent eszméiért harczolunk, vitézeink ruháit rendekkel áraszuk el? Parva contemta scintilla magnum saepe excitavit incendium!

Miltiadesig a marathoni csatánál hiresebb esata nem történt a világon, mert olly maroknyi nép, mint a görögöké olly töménytelen erőt még soha tönkre nem juttatott.

S milly jutalmát vette diadalmának Miltiades? Avval tiszteltetett meg, hogy midőn a Poecile nevű csarnokban a marathoni ütközet lefestették, tiz praetor között az ő képe állittaték első helyre, azon állásban, mint vitézeit buzditja és megütöközik.

Rómában rendek nem voltak, de egy római tábornoknak, hogy a diadali tiszteletben részesülhessen, tudtomra legalább tizezer ellenséget kellett megölnie.

Az érdemjelek legyenek ugyan, de nem a mostani romlott monarchicus Európa mintájára, hanem Graecia, Róma, America szellemében, az az dicsőségesek.

Windischgraetz a tollakat és szalagokat a kalapon hordozni meg nem engedé, sőt zsoldosai felakadtak azon is, ki előttök magyarul beszélt; mivel mindezek szerinte a honszeretet gerjesztésére s a lelkek emelésére némileg befolyást okozhatnának.

Véleményem szerint a rendek a ruhákon, apróságok iránti vágyakat, s a nagy dolgok elleni gyűlöletet csak gerjeszthetik.

Vagy talán önkárunkon nem tanulhattunk eleget? Nézzük csak a jól hizlalt Corpus jurist, s vesszük össze azt Árpád idejei szokásainkkal és a kormányformával, és láthatjuk, privilegiumok, donatiók, czimek által hogy eltörpülhet egy nemzet.

A ruharendek előítéletek, azon ösvények, mik a királysághoz vezetnek.

Innen annyi dicsvagyó vagy rendszomjas emberek elpártolása, kik eltávoztak tőlünk a szent ösvényről.

Jellachich, Windischgraetz, Hentzi mellé illik a rend, de egy republicanus más pályát jelöl ki magának. \*)

Egy amerikai polgár.

### A rokkant vitéz.

(Görgei fővezérnek Buda visszavétele emlékeül 1849.)

Ezüstös pánczéla az ég futárjának  
Csillárként világlott egy éj vándorának;  
Kipp, kopp, pattogott a fagyos föld alatt,  
Baglyok uhongtanak féltökben miatta.

Nagy búsan ballagott a fiú magában,  
Semmi öröm nem volt szíve hatalmában.  
Manswürth rohamánál Guyon vezér alatt  
Egyik lába ott a falu végen maradt.

Sőt még előbb karján egy ón is találta,  
Midőn a sváb falu torlaszát megmászta.  
S érzé ő magában, a seb melly dicső jel,  
Milly dicső a honért harezban vérzeni el.

Érzé s lelke mégis olly borus, olly rideg,  
Mint az égen úszó vaksötét fergeteg.  
Mintha most ballagna a sírgödrök felé,  
Mellyekben egy nemzet enyészettét lelé.

Vagy, mintha guny volna: hogy a mint ballagott,

Egy kuvasz falában mély csorbát harapott;  
Vagy, mert futnia kell saját honában is,  
Mióta Pesten van Windischgräcz, Jellachich.

Ó! e keserv sajtó sebet üt a szíven,  
S nincs orvos, ki tudná gyógyítani híven.  
Földön futó lett már szerinte a magyar,  
Hacsak szép honában zsarnokot nem ural.

\*) Tisztelt amerikai polgártársunk a rendjelek gyűlöletében kissé messze megy, mintha egy kis borostyánkorszoru a mellen mindjárt kivetkeztetné az embert republicanus érzelmeiből. A rendjel nálunk semmi kiváltsággal nincs összekötve, és csak is ott volt gyűlöletes, hol így vala. Ha nem emelte aristocratává az olympusi játékon ügyességeért kitünő görögöt az olajág: úgy nincs mint félni attól, hogy a magyart a legegyszerűbb jel, melly derékségéről tesz tanúságot és mellyen örömet függ a szem, kivetkeztesse demokratikusságából.

A szerk.

## Budai táborból.

Történeti nevezetességű eseményeknél kisebb tények is vannak, mik érdemesek a világ elébe.

Illyest akarok önnek lapjába e nyílt levél által iktatni. —

Budavár bevétele alkalmával egy őrnagy, zászlóalja élén, a zászlót kezébe ragadva, — első tűzé ki a tricolort — s ez őrnagy Stetina volt, — egy kis türelmet kérek öntől szerkesztő ur, mert ebből egy anecdotta fog kerülni a Marcius 15. részére. —

Az említett őrnagy az érdemjellel jutalmazandók közt volt, midőn egy alezredes azt mondta, „a törzstiszt nem zászlós, zászlót vinni a zászlós kötelessége.“

Ugy-e bár szép elismerés, — mert itt a conclusio, — ergón kezdődött.

Czáfolatul a rosszul közölt tudósításokra mit sem szólok, mert egy zászlóaljának sem akarok erélyességéből lehúzni, mint tevék némely egyének. — Ferde, mondhatnám, hamis tudósításokkal ámiták a világot, megfélemlítve honvédi kötelességükről, vagy talán nem akarák tudni azon bünt, mit tesz egy községet, minő egy zászlóalj, erkölcsileg megölni. — Azokra legyen az értve, kik henezegő czáfolattal akartak versenyezni, mellyik zászlóalj hágtta meg először a falakat, s ilyenkor személyeskedésre is képesek vetemedni. —

Befejezésül: Én szeretném, ha az érdemjellek kiosztását egyedül a közhonvédek és altisztekre szorítanák, — ezeknek levén szükségük a buzditásra. — Megfoghatlan is az a három rendű aristocraticus szellemű érdemjel ebben az új testü republicában. — Egy fő vagy törzstiszt élte is épen úgy egyszerre elvehető, mint a közemberé. Napoleon érdemjelei később pénzért is kaphatók voltak.

K. F.

Tisztelt szerkesztő ur!

Buda ostroma alatt magukat kitüntetett polgárok érdemeinek elősorolására nyissa meg lapját \*), s engedje azt nekem Légrády Károly tabáni törvényszéki ülnök s helyettes bíró tettei előadásával megkezdeni.

Ezen polgár Budavár 14 napi ostroma alatt, midőn mind a vár, mind a tabáni törvényhatóság elhagyta a várost, néhány polgártársaival megmaradt a gölyök szápora között a ráczvárosban, akkor, midőn, ha egy polgár ki-kilépett szobájából, áldozatja lett a horvát fegyvernek, több helyeken ebédlőt nyitattott, az egész katonaságot ellátta mindennemű élelemszerekkel, borral, hussal, egy szóval mindennel úgy annyira, hogy a katonaság élelmezésében semmi hiány nem volt.

Jelen volt a vár ostrománál, az ostrom után a legügyesebben rendelkezett az elestek eltemetéséről és a sebesültek kórházba szállításáról, szóval mint ember, mint bíró mindenben erélyesen viselte magát, s ezen szorgalma által mind a tisztikar s összes katonaság becsülését, mind a

\*) Szívesen.

Szerk.

polgárok szeretetét tökéletesen megnyerte, s méltán, mert valóban tiszteletreméltó azon polgár, ki a legnagyobb veszedelemben szolgál a hazának, teljesíti a kormány parancsait, pontosan végrehajtja rendeleteit, örökös polgártársai vagyona felett akkor is, midőn elhagyák házaikat s bujdosókká lesznek.

Adjon az ég sok illy polgárt a hazának, ha vésznapok környezik.

Kelt Buda-Tabánban majus 21-kén 1849.

Magassy,  
százados és buda-tabáni ideiglenes  
térparancsnok.

Rimaszombatban majus 17. 1849.

Ma temettük el a habsburgokat. — Requiessant in pace. — Nemzeti függetlenségünk kihirdetettvén, mind a három felekezeti lelkészek beszédeket tartottak. Különösen megható volt Havjár Dániel lelkésznek a ref. templomban tartott beszéde, mellyben hasonlóságot húz az istenember mennybemenetele és Magyarországnak annyi küzdelnek utáni megdicsőülése, szabad szárnyra kelése közt, s mellyben figyelmeztette a hallgatókat arra, hogy sokszor nehezebb valamit megtartani, mint megszerezni; int bennünket, mikép ezen nagy kincsünk megőrzésében mindent elkövezzünk, mi azt felvirágoztathatja, megtarthatja!

Nem lehet meg nem említenem még Konyha János helybeli ref. tanító által szerkesztett egy dalt, mellyet a helybeli ifjú énekesek világszerte ismeretes harmoniában elzengtek, s melly ez alkalomra igen illő vala:

Nincsen magyar király!

Legyőzve a viszály

Vad zivatarja. — A nemzet kiált:

Nincs király! sat.

Az egész ünnepély igen szép renddel ment végbe, este táncmulatság is vala. Csak az egyet res ellem, hogy annyi összegyűlt honpolgároknak, ha csak pár szóval is, nem magyariztatott meg, mit a miveltebbek közül is ab origine — sokan nem tudnak, vagy nem akarnak tudni, mi eredete, czélja van az emberi társaság, álladalmaknak és mi joga, kötelessége minden polgárnak, abban élnek? — Sok visszaélés, sok ferde eszmék keletkeznek a nép elméjében azért, mert többnyire nem tudják az egyéniségek rendeltetésüket, hanem élnek, magyarán kimondva, mint a barom, a világban napról napra. — De erről később bővebben!

## Külföld.

— Irinyi József, a párizsi követségnél egyike megbízottainknak, ma érkezvén vissza, e következőket beszéli:

Napoleon Lajos még nem bukott meg, hanem alkalmasint nem soká viszi ámitási szerepét, kiváit mióta a római interventio, a mi valóságos testvérgyilkolás, olly lealázólag ütött ki a francziák részére. Megveretésöket szörnyen röstellik, röstellhetik is, de nem azért, hogy nem győztek a

Szabadságharczában elhagyá istene,  
Meglépé gyilkosok, haramják ezere.  
Előbb a vad király, most egy hóhéras  
Kezében edződik a császári kardvas.

\* \* \*

Megsebbzett orosz lány lakában a honvéd  
Csónka lába érzi a tavasznak szelét.  
Nyílal s ég a karján a seb mély ürege,  
Baját nehezíti az ég fergetege.

Jó az orvos, s jőnek gyakran tiszta napok;  
De azért nem mulnak az égető bajok.  
Hol a lélek borult és a sziv epedő,  
Ott épülést nyujthat csupán a temető.

Sebláza perczenkint fonyasztja izmait,  
Nincs a mi enyhítné olykor fájdalmait.  
Édes anyja, a hon, vérzik, és ő árva  
Megtortlani e vért hasztalan próbálja.

\* \* \*

Egy kellemdús napon Majus vége felé  
Csikorgó rosz szeker halad gyorsan elé.  
A gazda szekerét szalmával hányta meg;  
Mert ki rajta nyugszik, olly felette beteg.

Puha ágy a sokat szenvedett vitéznek,  
Lankadó szemei Buda felé néznek.  
Imádott hazája szívéhez közelget,  
Egy istent, egy hazát, Kossuthot emleget.

„Rohammal és vérrel nyertük vissza Budát;  
Látom kell még egyszer megágyúzott falát;  
Látom kell, mielőtt sirba leszállának:  
Édes anyám, a hon, szive vérzik-e még?“

Igy szóla s elérvén a királyi lakot,  
Mellyben a leggazabb német herczeg lakott,  
Kormos fal tövében, mellyen nem volt tető,  
Örömkönyves areczzal ott pihen fekvő ő.

„Ismertem Görgei vitézlő táborát,  
Tudtam, megülné a bántalmak torát.  
Tudtam: ő s időktől erős volt a magyar,  
Eget s poklot legyőz, hogyha tenni akar.

Tenniünk kell, s noha már végóráim jelen van,  
Még nekem is jutott egy dicső hivatal:  
Mint futár megviszem az atyaistennek,  
A császár ebei Budán már nincsenek.

Elmondom: leölte őket a magyar faj,  
A pokol tömve van, iszonyú ott a jaj.  
Koronás haramják vas-vesszeje megtört,  
Belzebub kapuján ők állják most az őrt.“

Mondá, s Budavárban rövid perczek után  
Egy falábú honvéd feküdt halva hátán.  
Szabad lelkét derült egék vorpostjai  
Istenhez bocsájtván, megszüntek kinjai.

Gömöri Frigyes,  
honvéd-tiszt.

pápa jezuiticus politicája érdekében, hanem, hogy megindíták a respublicát megfertőztető expedi-tiót. Ledru Rollin pártja napról napra erősbödvé merészebben lép föl és nyakát szegendi a fondor-kodó reactionnak, melly számos párthiveket szám-lál a régi nemesség soraiban, a kik apprehendálni méltóztatnak, hogy a respublica megfosztá ezi-meiktől.

Magyarország iránt a rokonszenv folyton nö-vekedik, mióta győzelmeinkről hallanak. Illy hiu sympathia nekünk nem sokat ér. Az orosz inter-ventio nagy sensatiót okozott és sarkalják a kor-mányt, hogy erélyesen lépjen föl. — Tintacomé-dia lesz az egész. Azért mi csak készülünk.

Németország mindenütt lángban van, hanem a katonaság czudarul viseli magát, különösen a porosz soldateska kész, testvérei ellen utósó le-helletig küzdeni, ugyannyira, hogy a német zsar-nokok ezen gyönyörű soldateskát szemelték ki egész Németország leigázására. — Hiába, meg-tetszik, hogy ők nem magyar katonák; hanem tán ezek egy pár keresztvágást tesznek amazok számításain is.

Pest majus 28-án 1849.

Városunk tegnapkettős ünnepet ült, Budavár visszavételének és függetlenségünk kinyilatkoz-tatásának ünnepét. — A szokásos isteni tiszteletek után minden vallásbeliek egyházában alkalmi szónoklatok tartattak a kettős ünnep nyere-ményeiről. A szabadságtéren, melly e napon visz-szanyeré nevét, mitől a bitor uralom által meg-fosztatott, — szinte szónokoltak a néphez, kik? a tengerként özönlő tömeg miatt nem láthattak, hallanunk annál kevésbé lehetett. Délben a Mu-zeum nagy teremének terített asztalai fogadták el a város és tábor notabilitásait, hol hihetetlen-áradozott a pezsgő, s melléje a sok toast, elmés-e vagy elméletlen? — miután szem- és illetőleg száj-tanuval nem beszélhettünk, megmondani nem tudjuk. — Délután a lóvásáron 3 nagyszarvú ökör süttetett természeti mivoltában, közprédá-jára az üvöltő népnek, melly öt állványról nya-kalta a hort nemzetire festett tizakósokból. Hon-védeink vitézül forgatták itt a kancsókat. Két hosszú szálfáról pedig ezifrakendők integetének a kuszni tudóra. Sokan próbálkoztak a nép ka-czaja között — sikertelenül. Majd amodább gyil-kos zene mellett lejtették a keringőt, míg mások a paprikajancsi bohóságain nevetkeztenek. — A városligetben Tomolaféle népiünnep volt élvez-hető hatáságilag rendezve, mellyre a városnak legalább  $\frac{2}{3}$  része kitódult. Este a nemzeti szin-házban szabad bemenet mellett adattak érdekes vasárnapi tarkaságok, u. m. ének, szavalat, zene, és táncz. Jegyek voltak kaphatók a lövöldében és város háznál. — A lánchid e napra ingyen járkelésre nyitattott meg. Volt is látszatja. — Éjjelre minden csendes lőn, mert az ég fölöntözé a sok port, mellyet a jövőmenő közönség felle-gyekbe vert. Igy mult el Pesten pünköszt első nap-ja, örömben gazdagon.

— Ma honvédeink egy része tőlünk eltávo-zott. Meddig? — kérdém a vezéreket. „Mig az ellenséget megtaláljuk,” válaszolának vidoran. „És merre?” ismétlém kérdésemet. „Bécs felé!” mondának ők egész büszkeséggel. Vezérelje őket a szabadság és győzelem istene.

— A Közlöny maj. 24-ről írja, hogy Galli-cziából jött tudósítás szerint Krakkóból kiindult 15,000 muszka Vedoricz felé, de alig haladt egy állomásnyira, visszatért Krakkóba. Már a népnél is Sárosban s a határszéleken terjed a hiedelem, hogy az orosz hadsereg nem fog betörhetni. Ne-hány határvasár átjött hozzánk, és beszélnek, mi-képen nekik meg volt parancsolva, hogy az oro-szok jövetelét terjeszszék s ijesztgessék vele a népet.

— Pesten szélteben beszélnek, hogy Jellachich el van fogva, persze az egész csak vak hir, ha-nem sokan hisznek benne, mert tán valami pla-cátgyártótól hallották. Ezen faját az iparlovagok-nak nem ártana kissé ránczbaszedni, hogy ne bo-londítsanak annyi könnyen hívót. — A mi Jella-chichot illeti, szinte bizonyosnak mondhatjuk, hogy el nem egy könnyen fogatik, vagy hiába volna a szökések nagymestere? de még csatá-ban sem esik ám el, mert van esze, hogy nem tolja orrát oda, hol a véres halál csokolózik a hősökkel.

— A sebesült honvédek számára szerkesztő-ségünkhöz küldöttek Tarnay Teréz tépetet, seb-kötőt és 2 p. ft., Záhory István 5 p. ft.

#### J u t a l o m !

Egy napi zsoldomat (38 kr. p. p.), tűzöm ki jutalmul annak, ki megfejti: „Miért liferál-ják a 2-dik hadtest tisztjeit a többi hadtestekből?” — Tizhónapos tűzérsegem s héthónapos tűzmesteri rangom nem engedi, hogy e nagy kérdés nehéz megfejtésére több jutalmat tűzzek ki.

Stetina, tűzmester.

## H I R D E T É S E K.

3-2

### MEGHIVÁS.

A Földvár-nemzetségnek tartatni szokott közgyülekezete ezen évi szent György napján meg nem tartathatván, ez okból ugyane nemzetség minden tagjai most jövő június hó 18-dik nap-ján reggeli 8 óraker tartandó közta-nácskozás végett Pestre, a leveles tári szállásra, (Lipót-utca, 226. szám) ezen-nel meghivatnak. —

Költ Pesten, majus 25-kén 1849.

Földvár Pál.

## Vidéki könyvtáros- és könyvkötökhöz.

A budai várfokról rémitő bombázás alkalmá-val e f. évi majus 9-én (**Saját!**) **Házam-nak födele** (az úri és granátos utcában) a lángok martalékvá tétetett. Azonban a 3-dik emeletű szállások, typographiam, köny-veim s egyéb nyomtatványaim (Verlags-Werke) papirosaim, mellyeket földszint raktárakban szoktam tartani, épségben maradtak; miről a velem könyvtárosi viszonyban álló illetőket ezennel ér-tesíteni sietek.

Pesten, majus 22. 1849.

Tr. Károlyi István,  
pestvárosi házbirtokos  
és könyvnyomtató.

## Nemzeti színház.



Pest, hétfőn, majus 28-kán, 1849.

### C S I K Ó S

Eredeti népszimű 3 szakaszban, népdalokkal és táncz-czal. Irta Szigligeti, zenéjét Szerdahelyi.

Rendező: Szentpéteri.

Első szakasz: AZ URFI MULAT. Személyei:

Karvasiné, özvegy	— —	Miskolczy J.
Ormódi Asztolf, fia első férjétől,	— —	Farkas Lajos
nagy Ormód ura	— —	Szigeti.
Ormódi Bence, ennek unokabátyja	— —	Szilágyi Sándor.
Kis Bálint, paraszt gazda	— —	Csereser Nat.
Rózi, leánya	— —	Füredi.
Andris, csikós bojtár	— —	Szentpéteri.
Szárnyai, szomszéd foldesur	— —	Szilágyi P.
Torkosi, jegyző	— —	Hubenai F.
Vámos, rector	— —	Nagy Ormódon
Paraszt	— —	Vas.

Második szakasz: A PUSZTA FIA. Személyei.

Karvasiné	— —	Miskolczy J.
Asztolf	— —	Farkas Lajos.
Bence	— —	Szigeti.
Szárnyai	— —	Szentpéteri.
Torkosi	— —	Szilágyi P.
Georges, ) inasok a kastélyban	— —	Turesányi.
Peti, )	— —	Boldog.
Márton, csikós	— —	Vadász.
Andris, ) bojtárjai	— —	Füredi.
Ferke, )	— —	Morvai.
Kis Bálint	— —	Szilágyi Sánd.
Rózi	— —	Csereser Nat.
Erzsók, Bálint ánya	— —	Magyar Luiza.

Harmadik szakasz: A TYÚK IS KIKAPARJA. Személyei:

Bence	— —	Szigeti.
Szárnyai	— —	Szentpéteri.
Főbíró	— —	Balog.
Eskütt	— —	Hubenai J.
Torkosi	— —	Szilágyi P.
Márton	— —	Vadász.
Andris	— —	Füredi.
Kis Bálint	— —	Szilágyi Sánd.
Rózi	— —	Csereser Natália.
Erzsók	— —	Magyar Luiza.
Labdacsné	— —	Kovácsné.
Georges	— —	Turesányi.
Czigány zenész	— —	Petrik.
Parasztnök	— —	( Balázsincé.
		( Horváth T.
		( Kovácsics Luiza.
Koresmáros	— —	Sopronyi.
Örök.	— —	(Balácsi.
Hajdu	— —	(Szűcs.
		Korcsek.

Zenész. Örök.

Történet csárdában, helység ház udvarán, s a kastélyban.

Kezdeté 7 óraker, vége 9 után.